Oudheidkunde.

NOGMAALS DE KRUISSTRAAT OPENGELEGD.

Een verplaatste straat.

In de nummers van 8 en 15 December 1934 hebben we gewezen op de belangrijke substructies die door heel de Kruisstraat heen in de aarde zitten. Gansch de ondergrond strekt op grootu diepte vol overblijfsels van Romeinsche gebouwen. De grootte hoerbaan van Keulen-Bavay liep onder de huizenrij die thans de Noordzijde der Kruisstraat begrenst en daar waar nu de straat loopt stonden gebouwen. De Romeinsche hoerbaan werd gevonden in de Nieuwstraat op een diepte van 2.60 m. tot 2.85 m. en zij had 6 meter breedte, voor zoover men kon nagaan, want de grond was hier op lateren datum fel bewerkt geweest (Zie Postrijder van 15 Dec. 1934). Beter kon de breedte der baan waargenomen worden op de Eeuwfeestlaan zoowals wij in Postrijder van 7 September 1935 deden uitschijnen. Zij had op dit punt een 10 meter breede bedekking. Maar in de bevindingen van onze opmeting medegedeeld te hebben, zegden we: Ze strekt zich waarschijnlijk nog 1 of 2 m. verder Zuidwaarts uit. Het graven van de afdrijfkom (chasse d'eau) op het hoogtepunt der Eeuwfeestlaan liet toe vast te stellen dat zulks inderdaad zoo is, en dat de baanbreedte zich nog minstens 2.50 m. verder Zuidwaarts uitstrekt en dat de bekiezeling op dit punt in het geheel meer dan 12.50 m. bedraagt. Het zal wel iets, doch niet veel meer zijn, want de afhelling der bekiezeling aan de Zuidzijde toonde dat men hier den boord der baan naderde. **Waarom bouwden de middeleeuwers op die straat?**

In de artikels van 8 en 15 December jl. dolen we uitschijnen hoe moeilijk het was om een snede door de Romeinsche substructies heen te kappen en dat bleek weer eens tijdens de week van 4-9 November jl. bij het aanleggen der verbindingen of raccordementen met de hoofdriool der straat. Het zou aan de menschen die 10e en 11e eeuw h.v. zoor moeilijk geweest zijn een nivellering van de substructies der Kruisstraat te bewerken. Daarentegen worden ze dit schoonste bouwplaats die men wenschen kon op de heerbaan zelf. En mits te dien tijde het bouwen daarop niet verboden was — (wie zou zich daarom bekommerd hebben?) — kwamen dus nederige woningen van laten, de plats op die heerbaan innemen. Eerst veel later zou de noodzakelijke opruiming van de bouwen den grond uitstekende mauren der Romeinsche villa's zich doen gevoelen, en waar ze dens stonden moest de nieuwe baan gemaakt worden, terwijl de onderaardsche muren bleven bestaan.

Een hypocaustum. — Van de Groote Markt vertrekkende komt men tegenover het dendja huis der Kruisstraat aan een goed bewaard hypocaustum. Goed bewaard? Heelaas door de uitvoering der werken van December 1934 en van na heeft het geleden. Niet het gedeelte dat tuyaukrijk is en bezeilt wordt, maar het gedeelte dat zich onder de Zuidzijde der straat bevindt. (Zie Postrijder van 8 Dec. 1934). Voor de twee verbindingsrioolen naar het dubbel huis nr. 5 en andere werken, dreigde een nog grooter gevaar. Het was inderdaad te vreezen dat de riolen een gedeelte van den verwarmingsskelder zouden afsnijden. De eindelijke te voorkomen, hebben we ons gewend tot M. Godin, aannemer der werken en hij gaf deelelijk de noodige onderrichtingen om dit te vermijden. Zulks dient wel vermeld te worden, want het geldt hier een enbeatmichtige dienstvaardigheid en belangstelling. Werd het werk behoorlijk en in overeenstemming met de onderrichting uitgevoerd? De oorste verbindingsbuis bleef buiten het hypocaustum. Was hadden zulks ook graag gezien voor de twoyde, maar dit eischt niet, naar mijn bewoyrdig. We hebben den bekomen dat ze onder den vloer van het hypocaustum geplaat is werd, zoodat ze niet zichtbaar is. En ten einde te voorkomen dat een nieuw gevaar zou opdagen rij het doorboven van den muur der te vrienden woning, bijkwamen wo dat dit werk terwilldetijd werd uitgevoerd, dank aan de inschikkelijkheid van den aannemer en den eigenaar der woning.

Muren, Bevloeringen, Gebouwen. — Alles wat zich als muren, bevloeringen, hypocaustum, enz. voordoed van aan de Groote Markt tot aan Nieuwstraat schijnt tot een en dezelfde groote villa behoord te hebben. (Zie Postrijder van 8 Dec. 1934). De bevindingen van deze maand bevestigen slechts wat we vroeger gezegd hebben. Deze fide muren en vloeren werden op de vroeger vermelde diepten gevonden. Weer kwam een ontzagelijke hoeveelheid Romeinsch bouwmateriaal voor den dag, zooals silexstenen, zwart kalkmortel, Romeinsche pannen an grooten, platte tegels, stukken marmermozaïek, enz. Ter gelegenheid van voorzij tegenover het huis nr. 9 on de diepte van 1.60 m. terwijl tegenover het huis nr. 7 een bevloering in een soort tichelmozaïek op 1.20 m. diepte voorkwam.

Tusschen Nieuwstraat en Kruisponrt.

In dezen sector der Kruisstraat ontmoet men de vroeger vermelde muren (8-15 Dec. 1934) die weer vol afbraak opleveren. Daarvandaar, tegenover huis nr. 17, een dikke blauwe steenblok (van 0.60 x 0.42 x 0.30 m.), die aan een zijde afgebroken was en dus veel langer moet geweest zijn. Verder tegenover het huis nr. 21 een stuk kolom en kapiteel in witten steen van Differdingen.

Tegenover het huis nr. 38, vond men onder en even voor den stoep, op een diepte van 1.20 m. een stuk muur die anders loopt dan die in December 1934, dicht bij zelfde plaats op 0.60 m. diepte gevonden. Noordwaarts, tegenover dit huis (of nr. 29), tegen den stoep aan, vond men nogmaals een kleinen stralboog op de plaats waar we soortgelijke vondst in Dec. 1934 vermeldden. Men bereikte het bovengewelf op 0.70 m. diepte en de basis van het gewelf op 1.20 m., terwijl de boog een opening van 0.60 m. overspanda. (Wel te verstaan de basis zit eigenlijk veel dieper, want we spreken slechts van hetgeen we ze zien kreegen. Vroeger (Dec. 1934) opperden we het gedacht dat hier een stookplaats (praefurnium) van hypocaustum kon gestaan hebben, en we meesten tot die conjectuur terugkeeren, want in dezen oven was gestookt geweest. In de rubbisjes vonden we ook de gewone ronde Romeinsche tegels waarmede de pijlenjes van den hittekolder gebouwd werden, bv. aan huis nr. 43, onder den stoep, en tegen nr. 27 op diepte van 1.10 m. vond men veel groote Romeinsche tegels die over de kolommetjes hoop gebouwd werden. Kortom men kan beslisten dat in het tweede eeuwtal te der Kruisstraat, — overals in het eerste deel, — een groote Romeinsche villa, met hypocaustum, enz. gestaan heeft.

Een bronzen zwaan. — In dit tweede gedeelte der Kruisstraat, tegenover huis nr. 31, werd een bronzen zwaan gevonden die dijn kop naar achter omgewend heeft houding die de vogel aannemt om in te slapen, maar het achterlijf is verdwenen. Het gedeelte dat overblijf getuigt van kunstgenais. Een hoele kort Romeinsche potscherven kwamen voor den dag doch geen merkwaardigen. Ze laten ons de lagen van « trigus » te dateeren en dat is reeds veel.

G. S.

De Oorlog in Ethiop'ë

De Italianen hebben op 8 dezer Mekallé ingenomen. Deze stad, doel van hun opmarschen, bevindt zich op 100 kilometer ten Zuiden van de Noordgrens van Ethiopie, maar is in rechte lijn nog 600 kilom. van de hoofdstad Addis-Abeba verwijderd. Groote gevechten werden niet geleverd, want de Ethiopiërs trokken volgens hun tot nu toe gevolgde tactiek achteruit. Hun oogenblik is nog niet gekomen. Inmiddels hebben de Italianen, naar ze aankondigen, hun front uitgebreid tot aan de Takazze. Dit is een bijrivier van de Atbara, welke op de atlasen staat. Deze Takazze vloeit op 50 km. ten Z. W. van Akroem, maar in dezen sector blijkt dus de vooruitschuiving van het Italiaansche front niet al te groot.

Minder nog in het Oosten waar men nu weer eens de inneming van den berg Moussa, Alí aankondigt. Maar dit is een veroovering die wij reeds in **Postrijder** van 12 October vermeld hebben! Men ziet hieruit dat men gerust ons woekberichtmag afwachten om den stand der zaken te kennen.

Aan het Zuidelijk front daarentegen zijn de Italianen nu grusig opgeschoven, want ze kondigen de inneme aan van Gorahai en zelfs van Sassabaneh en Dagabar in de richting van Harrar. Toch dient aangemerkt dat deze voorname stad nog 200 kilom. verder ligt dan het verste van de drie gelo-mde punten.

Overal geschiedde de opmarsch der Italianen tot nu toe in gebieden die niet tot het eigenlijk Ethiopië behoeren, in het Noorden in Tigré, in het Zuiden in Ogaden, in het Oosten in het gebied der Danakils en der Aossa's. Hier moet men natuurlijk rekenen met de moeilijkheid van veel rivaliteit. Het geval van den Ras Gockso in het Noorden, die tot de Italianen verlieg en dien dezen thans tot onderkoning van Tigré hebben aangesteld levert daarvan een sprekend bewijs.

Zulks kan een der redenen zijn waarom de Ethiopiers achteruit trokken, vooral in het Noorden. Daarenboven moet gewezen worden op twee andere factoren die hun houding beinvloeden. Vooreerst het weldagen van koning Menelik in 1896, die ook achteruit trok totdat hij het geschikte oogenblik gekomen achtte om de Italiaans te omringen en hun de beslissende nederlag van Adowa toe te brengen. Dan ook naarmate de Italianen dieper doordringen wordt het terrein van Ethiopië moeilijker en zullen ze niet gemakkelijk gebruik kunnen maken van hun motorvoertuigen. Eindelijk aan het Zuid-Oostelijk front in Ogaden, was het zeker best dat ze achteruit weiken, want het terrein aldaar leent zich moeilijk ter verdediging tegen de tanks, enz.

Slechts wanneer de Italianen de stad Harrar nadeven, is hier begrotend te verwachten, want deze stad is een voornaam handelsplaats en bevindt zich niet ver van den spoorweg, die de hoofd tal Addi-Abeba met de Fransche zeehaven Djibouti verbindt, en nog altijd functioneert.

De door de Ethiopiers gevolgde taktiek is zeker de beste, die ze kondat aanwenden. De vraag is of de legerluchtgroot genoeg is om lang den vijandtocht vol te houden. Men kondigt wel is waar binnen kort een tegenoffensief aan, maar is het oogenblik daartoe gekomen? En zoo ja, zullen ze het dan voorzif zeggen? Zulks valt te bevijfelen, want in krijgskunst ontdekt men zijn plannen even weinig als zijn batterijen.

Best is het nog eenigen tijd geduld te hebben. Misschien zal Italië nog geheur geven aan goeden raad. Het oogenblik zou grusig zijn.

G. S.

Leest en verspreidt « De Postrijder »

— het enkele weekblad van Limburg! —

De Postrijder

Zijt U reeds aan « DE POSTRIJDER » gabonneerd?

Zoo neen, bestel dan van heden af een abonnement voor 1936, dan krijgt ge het blad van nu tot Nieuwjaar GRATIS EN FRANCO tehuis.

Zend ons een kaartje of telefoneer ons op Nr. 12 Tongeren.

Abonnementsprijs : 15 fr. per jaar.

G. S.

Stads- & Provincienieuws.

TONGEREN. — Uit de gevangenis ontsnapt. — Zekere Van Tulden, woonachtig te Eysden, beticht van valschmunterij, is Zaterdag morgen uit de gevangenis van Tongeren ontsnapt. Toen de wacht rond 2 ure 's nachts de ronde deed, werd niets abnormaals opgemerkt, doch om 6 ure 's morgens ontdekte men de verdwijning. Aan het venster der cel bestatigde men dat van iemand staat doorgezaagd was; men vermoedt dat daartoe hulp van buiten noodzakelijk was.

De gendarmerie die onmiddellijk verwittigd werd, stelde dadelijk een onderzoek in, doch tot nu toe werd de ontsnapte niet ontdekt. Intusschen werd de schrijnoorte Van Tulden, die te Eysden woont, aangehouden, daar men hem verdacht meet vroemd te zijn aan deze ontvluchting.

— Ter nagedachtenis van H. M. Koningin Astrid. — De Burgemeester van Tongeren verzocht de bevolking der stad wel te willen, ten teeken van rouw, het Nationaal Vaandel half-stok of met rouwfloers, uit te steken aan de gevels hunner woningen op Zondag 17 November aanstaande, verjaardag der geboorte van Hare Majestert de Koningin Astrid. **Medegedeeld.**

— Zangwedstrijd voor kanarievogels. — De Tongersche Kanariclub richt voor Zondag 15 December 1935, in het lokaal J. Vrancken, tegenover het Hospitaal, een groote Provinciale Zangwedstrijd in voor kanarievogels. De wedstrijd heeft plaats onder de auspiciën der Belgische samenwerking op graan Brabant-Limburg.

Voor inlichtingen en kennisneming van het reglement, wende men zich tot den schrijver van den Kanariclub, M. Louis Vanhaeren, Maastrichterstraat, 92, Tongeren.

— Sterfgeval. — Op 7 November 1935 overleed alhier M. Achille Bollen, echtgenoot van Mevrouw Sylvie Coumont. Hij was geboren te Tongeren op 11 Mei 1866. en het zou moeilijk zijn hij benardering het getal der personen te bepalen aan wie hij diensten bewees. Men zag het wel op den dag zijner begrafenis op 11 dezer. De toeloop was zoo groot, dat de offerande duurde zoolang als het H. Sacrificie der Mis. Aan de treurende echtgenoote en familie biedt « De Postrijder » zijn oprecht, christelijk rouwoeslag.

— Ondersavond der Kajotters. — Deze Zondag 17 November om 8 uur stipt in den Volksbond geven de Kajotters hun eersten plaanten avond.

Het program is uiterst interessant en alhoewel de inkomprijs slechts 2 frank is (vuur en licht inbegrepen) zal er plezier zijn voor 5 frank ten minste.

Een deel van het groot Kongres-Sarcekoor en 2 elektrische blijspelen (voor de 16 maal in Tongeren) maken het voornamste deel uit van het programma. Aan de tekaatkomiks geven we dezen goeden raad: Breng stoelen mee van thuis!

Aan allen op voorhand een hartelijk welkom!

BOETSTRAFVERLOOP RECHTBANK VAN TONGEREN.

Schriftverval door te Mechelen-aan-Maas. — Hendrik Van Bilkom, geboren te Schaesberg (Noord Limburg) beticht zijn identiteit kaart en een spoorwegabonnementsbewijs vervalscht te hebben, een gemeentestempel nagemaakt, en en valschen naam aangenomen te hebben, hoorde zich veroordeelen tot 11 maanden gevang en 700 fr. boete.

Zijn onmiddellijke aanhouding werd gelast.

— Verboden bezit van wapenen te Tongeren. — Hip. Polsart, smeedoor, gehoren te Duinkerken, beticht van te Tongeren een geladen revolver gedragen te hebben, zonder wettige redden en zonder machtiging van den procureur des Konings, werd veroordeeld tot 15 dagen gevang en 185 fr. boete.

EVGENIHEEV. — Herdenkingsviering. Maandag vierden onze Oudstrijders voor de 17e maal het verjaringsfeest van den wapenstilstand.

Om 16 uur vergaderden de leden van den Nationalen Oudstrijdersbond in hun lokaal P. Bodin. In stoet togen zij met vaandel voorop, gevolgd door de Koninklijke Harmonie « Aurora » met bestuurs- en verdedigen jeugd, naar het Monument der Gesneuvelden. Er werden baartelings oorgedeelte aanspraken gehouden door M. Leo Swennen, voorzitter der Oudstrijders en M. Eug. Moens, voorzitter der Harmonie. Deze toespraken wekten eene ware hulde warin aan onze dierbare gesneuvelden maakten op de talrijke toehoorders een diepen indruk.

Te midden van deze aangrijpende stilte voerde de Harmonie een diep ontroerende doodsmarsch uit gevolgd van de Brabanconne en op gedempten toon. Bloemengarven werden nevergelegd op de gedenkzuil, waarbij in de digteste ontroering der geheele menigte de treffende doodenhulde ten einde liep.

De stoet zette zich in beweging en begaf zich naar het lokaal der Oudstrijders. Een kleine tombola ingericht zooals elk jaar bracht voor de kas onzer vrienden Oudstrijders een mooi sommetje op. Een keurig avondmaal werd aan de Oudstrijders aangeboden.

HASSELT. — Sterfgeval. — Op 5 Nov. 1935 overleed alhier M. Vanderhallen Pierre-Toussaint, geboren te Mechelen (sectie Dadlgrimby) den 3 Jan. 1849. Hij was eens jaarstijk zonaf en vervulde achtereenvolgens verschillende posten bij de Rijkswacht. Hij diende eervol Kerk en Vaderland, en was overal geacht wegens zijn dienstvaardigheid. Thans op den hoogen ouderdom van 86 jaar was hij nog steeds ondervoorzitter van den Limburgschen bond der gepensioneerden. Een groote menigte woonde op Zaterdag 9 dezer de begrafenis bij. Op het kerkhof werden lijkredenen uitgesproken namens de Rijkswacht en namens gezegden bond der gepensioneerden.

— Wapenstilstand herdacht. — De loofdstad van Limburg heeft op indrukwekkende wijze de verjaring van den Wapenstilstand herdacht. Reeds van den dag te voren werden de talrijke bloemengarven neergelegd aan den voet van het gedenktoeken voor de gesneuvelde Limburgers.

Des avonds werd er bij het stadhuis een optocht gevormd welke voorafgegaan werd door het muziekkorps van het 11de Linjegrenadiers en waarnaar alle Vaderlandsche verenigingen deel namen. Voorop stapten vier fakkeldragers.

Dhr. Arrondissementscommissaris ter vervanging van den gouverneur der provincie, ontstak de fakkel van Limburg, die naar Brussel werd gestuurd. Daarna voerde de militaire kapel de doodenmarsch van Beethoven uit.

Na een rede van den voorzitter van den Nationalen Strijdersbond, zongen de schoolkinderen « Ze liggen lang begraven » en het Vaderlandsch lied.

Een stoet trok door de straten der stad die aan het gedenkteeken der gesneuvelden talrijke bloemen hoeft nedergelegd.

LOMMEL-HEUVELSCHE HEIDE. — Op 10 November 1935 overleed alhier M Frans Maloux, rustend hoofdonderwijzer, geboren te Borloo den 4 Juli 1861. Zijn begrafenis op 13 dezer onder toeloop van een grooten menigte plaats, die eraan gebouden had den oudopvoeder der jeugd te geleiden.

LANAKEN. — Devidsfonds. — Al onze leden komen Dinsdag aa. 19 November te 7 u. in de zaal « De Ster » naar onzen prachtigen voordrachtavond « De Kerkvervolging in Mexico », opgeluisterd met talrijke lichtbeelden, waar Eerw. Pater Dr. Dewijn ons door woord en beeld zal toonen, de zedelijke en stoffelijke ellende, waar in Ierland, in volk verwilderen kan, dat Gods wetten van rechtvaardigheid en broederliefde heeft miskend of over boord geworpen!

Leden vrij. — Niet leden 1 fr.

DANKBETUIGING.

De Familiën CLOOSEN en DENVOZ, te Hern-St-Hubert, bedanken de talrijke vrienden en kennissen, die hunne oudervaderlig betuigd hebben, ter gelegenheid van het afsterven van hunne teergeliefde moeder, schoonmoeder, grootmoeder, zuster en bloedverwante,

Dame

Maria-Aldegonde-Joanna-Amelia DENVOZ,

godvruchtig overleden te Hern-St-Hubert, in den ouderdom van 64 jaar.

Smokkelende Hennen.

DE RECHTBANK BEMOEIT ER ZICH MEE.

Te Aken hield de rechtbank zich verschillende dagen bezig met een interessant proces, dat over de kwestie ging of een kip die op Nederlandsch grondgebied mais en gerst en legmoel vroet (producten die in Nederland veel goedkooper zijn dan in Duitschland) en die haar eieren op Duitschen grond legt, of die kip smokkelt.

Naar aanleiding van dit proces geven de Hollandsche vakbladen alleerd bijzonderheden over de zeer eigenaardige praktijken die langs de grenstreek van bovenvermelde landen, in voege zijn. Het begint daar namelijk mode te worden grond te koopen juist op de grens.

Daar ligt de « Roode Beek » die over eenige kilometers de Duitsch-Nederlandsche grens vormt. In dit Roode-Beek-gebied woonen thans bijna uitsluitend kippenhouders; aan beide kanten van de beek hebben zij hun kippenhokken, de voederhokken op Holland en de leghokken op Duitschland. Het brugje over de beek is maar een kippenbrugje waar een Duitsch douanier doorheen zou zakken. Reeds vroeger had het gerucht gemoend te moeten ingrijpen doch men had er tegen op gezien kippen te verbalisseren.

Maar de eierboertjes langs de Roode Beek gingen nog verder en kochten eieren in Holland. En of zij die eieren aan de kippen vasthouden of dat zij ze over de grens schoten weten we niet, maar het is een feit dat de eieren op Duitsch gebied verzeild geraakten zonder dat er invoerrecht voor betaald was. Negen hennenhouders hadden zich daarvanwege voor het gerecht te verantwoorden en ontkenden elken smokkelhandel alhoewel een hunner beschuldigd werd aanderhalf millioen eieren over de grens gebracht te hebben. Ze kregen gevangenisstraf van twee tot vijf maanden vawijl ze bovenien een boete te betalen zullen hebben. Van de voorloopige hechtenis werden ze ontslagen.

De vraag of de grensboeren het smokkelbedrijf van hun kippen verder mogen dulden is echter in derde instantie in het nadeel van de boeren beslist.

Naar het schijnt zou deze kippenhistorie een tegenhanger hebben : ook met kocien werd hetzelfde systeem toegepast, die werden gevoerd in nollandsche weiden en gemolken in Duitsche stallen.

Gemengde Berichten

LEENING DER VERWORSTE OORLOGSLEN 5 t.h. 1922.

TREKKING VAN 9 NOVEMBER 1935.

S. 19749 n. 17 uitbetaalb. met fr. 250.000
S. 19749 n. 3 — 100.000

De andere nummers van deze series, evenals al de nummers der series 11680 zijn uitbetaalbaar aan 312.50 fr. of 7.00 fr., volgens dat ze al of niet werden omvormd ingevolge het Koninklijk Besluit van 11 Mei 1935.

HOUDEN VAN LOONBOEKJES EN WERKREGISTERS.

Het Syndikaat der Schatplichtigen, V. Z. W., 124, Stassartstraat, Brussel, meldt ons dat verscheidene overtredingen aangestipt worden ten laste van personen de thuiswerkers in dienst hebben, en die nasten voor deze arbeiders de speciale loonboekjes en het werkregister voorgeschreven bij het K. B. van 15 Juli 1935 bij te houden.

De schikkingen van dat K. B. van 15 Juli 1935 zijn in voegen van af 12 Augustus 1935. De documenten waarvan het bijhouden verplichtend is, moeten makgereedeld worden aan den fonctionaris, gelast met het toezicht over het toepassen van de wet van 10 februari 1934.

Het Syndikaat der Schatplichtigen stuurt op aanvraag deze loonboekjes en registers. Zij werden geleverd tegen inkoopprijs.

BURGERLIJKE STAND DER STAD TONGEREN.

Geboorten 5 — Maan. 3 — Vrouw. 2
Huwelijken 4
Martin-Jozef Peters, fabriekwerker, en Maria-Catharina Thomsin, cigarilooemaakster.
Jules-Clement-Pierre Loyen, metaalbewerker, en Maria-Augustina Vandersmissen, zonder beroep.
Jean-Joseph-Guillaume Nijs, mijnwerker, en Catharina Grommen, huiswerkster.
Eduard-Hubertus Taskin, mijnwerker, en Maria-José Licki, fabriekwerkster.
Sterften 6 — Maan. 0 — Vrouw. 0
Huwelijksaankondigingen 5
Lambert-Michel-Theodoor Wilmans, fondriewerker, en Ida-Maria-Joanna Tuveyns, zonder beroep.
Constant Franssen, haarkapper, en Martha Moors, haarkapster, geboren te Borgloon.
Maurice-Marie-Joseph-Renier-Jean-Edouard Langohr, advokaat te Antwerpen, en Martha-Josephina-Maria Van de Perre, zonder beroep, gehuisvest te Wynghem.
Gérard-Hubertus Mossen, handwerker, geboren te Genoels-Elderen, en Maria-Hubertina Jaboux, dienstmeid, geboren te Zoutleeuw.
Guillaume-Joseph Moens, kopergiter, en Emilie-Josephina Houbrechts, zonder beroep.

BYRRH
WORDT ZOOWEL TEHUIS VERBRUIKT ALS IN HET KOFFIEHUIS

REGELMATIG PURGEEREN IS EEN WAARBORG VAN GOEDE GEZONDHEID

ROODE PILLEN van **L. DEPUIS** met geconcentreerd sap van planten, purgeeren goed maar zacht zonder buikpijn noch ongemak, en veroorzaken de aanpassing niet

OPPERMACHTIG TEGEN VERSTOPTHEID, ONZUIVER BLOED, SLECHTE MAAG. 6 Fr. DE DOOS IN ALLE APOTHEKEN.

ijvoegsel aan «*De Postrijder*» van Zaterdag 16 Novemb. 1935 — N° 46.

VRIJHEID.

Kent gij een enkel woord, zoo lieflijk om te hooren
Een woord, dat uw gemoed zoodanig kan bekoren,
De teerste snaar beweegt, die in uw boezem huist ?
Is 't niet gelijk wanneer de zon ter kim gaat neigen
(In zoge lentetijd) door 't frische groen der twijgen
Een Aeoolsch harpe ruischt ?

Gelijk wanneer de nacht met vale vleermuisslerken
(Dekmantel van 'n heir van booze en moode werken)
Als zombre slisier op het slummend aardrijk zinkt
Als heerscher van 't gewelf, waar duizend sterren klimmen
Die, wachters van den nacht, hun nachtloots doen ontglimmen,
De Aldebaran blinkt ?

Maar niet altijd zijn zacht, en mild en teer uw toonen,
O Vrijheid ! weelk een krachtt, een forschheid doet gevoelen
In 't trouwe hart van hem, die uwe zaak verweert
Als vuige dwingelandij zijn rechten komt ontrukken
Den stang der slaverij hem in den mond wil drukken
Zijn haardstee overheert.

Gij pantsert d'arm van hen, die voor uw outer kampen
Gij wantt hun koelte toe lij bloed-, en buskruitdampen
Gij spoert de hielen hun, gij scherpt hun het rapier
Uw stem klinkt in het dal, uw stem klinkt op de heuvlen
In 't roffelen van de trom, in 't rochlen van wie sneuvlen
In 't buldren van 't mortier.

Maar toch, hoe nobel 't zij, dien vrijheidskamp te wagen
Hoe 't komt, ik weet het niet, mij kan dit niet behagen
Ik heb een ander doel, mij lacht een ander wenk :
'k Wil liever 't deel van hem, die vrij van zorg en kommer
Zijn nuttig boekje leest, en onder eigen lommer
Bedaard ter neder zit.

T. HETTES HETTEMA.

uiten'andsche Politiek

X.

ITALIE VAN 1900 TOT 1914.

Engeland en Frankrijk pogen Italië stilzit den Driebond los te maken. — 1900. Koning Emmanuel zal hem opvolgen. De Italische bladen ontdekken het protectorat van Oostenrijk op de Christen Albanesche kerken (verdrag van Weenen 1615). De hoofd. Adriatische Zeekwestie opoprakelt. In Juni wordt het orde-d voor het Mare Nostro gegeven; dat 1914-1915. in stijgende mate zal weerklinken. In 1913, zal echter een periode van stilstand verwijdering van de onafhankelijkheid van Albanië, door gezondheden toegestaan. Eenieder wilde Albanië, maar niemand wou het aan een der overlaten ; dus was er maar een oplossing mogelijk, het onafhankelijk maken van Albanië.

Mr. Bimler, gewezen sekretaris van het Italiaansch Ministerie van Buitenlandsche Zaken, publiceert een brochure, waarbij sti t, d.t. Ugrom, Hoegaansch poeder, met Delcassé geen verdrag tot stichting eener Fransch-Hongaansche Bank ontdekken had, om Hongarije uit den Driebond te sokken en den Duitschen Bond uit elkaar te doen.

Deze zelfde jaar wordt de Franschgezinde ridelli, voorzitter der Italiaansche Katerwijl Prinetti, evenemns Frankrijk gewaar, het ministerie van Buitenlandsche Zaken besturen zal.

April bewerkt Delcassé een bijeenkomst van den graaf van Genua met Prosper Loubet te Toulon.

1902. In Oostenrijk en Italië bestaat een lange persciampagne voor Albanie, dat zich zelf verdeelde, van Italië bevrijd van de **Adriatische Zee**; Italie koopt zich meer meer tot Frankrijk, door den bevoegden aschen diplomaat Barrère aangenaam edigd een neutraliteitsverdrag wordt tusschen de landen gesloten. (Zie Postrijder 21-6-35).

In **1902** groep ook de vierde vernieuwing den Driebond plaats, waardoor de Machzich verplichttan « een binnenlandsche servatieve politiek te voeren, teneinde principe der monarchie te vesterken de sociale orde te handhaven ». Deze nieuwing ondervindt echtelde zich onder twee jaren van de vorige : 1) het termijn vil van vijf jaar op zes gebracht, mits eafgaandelijke opzegging van één jaar, gevan wij het effekt in 1907 zullen zien ; door de bijvoeging eener clausule beffende Macedonie, waar ook Albanesche overgingen ingeschakeld waren. In feite zelt het invloedsgebied dus vergroot.

903. Edward VII bezoekt Napels, waar geestdriftig onthaald wordt. Om het effet te breiken zal Wilem II naar Rome en den Paus bezoeken, wat in het ofiele kamp zeer kwalijk genomen werd.

Ditzelfde jaar wordt de **Conventie van Murzsteg** gesloten, tusschen Oostenrijk en Rusland en door den Engelschen ambassadeur te Weenen op touw gezet, om als tegenwicht der Oostenrijk-Italiaansche overeenkomst, betreffende Albanië, te dienen (1897-1900).

1904. In de kwestie van Marokko staat Italie aan de zijde van Frankrijk en Engeland tegen Duitschland. Als vergelding zal Italie rechten op Tripoli krijgen.

1905. Engeland stelt voor, de Conventie van Murzsteg tot Andrinopel uit te breiden, waarin Turkije toestanmen moet, door een proteïsmonstratie van Engeland.

1906. Engeland, Frankrijk en Italie teekenen den « Driebond der Middellandsche Zee », daar Italie beide landen gesteund had te Algesiras, door den mond van Visconti Venosta, op aandringen van Guicciardini.

De Duitsche pers spreekt van Italiaansch verraad tegenover den Driebond (Triple Alliance).

Het meeningsverschil tusschen Oostenrijk en Italie groeit aan, in zooverre, dat Oostenrijk militaire maatregelen in Tyrol oveent. Willem II stuurt het « Groot Kruis van den Rooden Arend » aan den afgevaardigde van Oostenrijk op de Conferentie van Algesiras, voor diens steun in de aangelegenheid.

Willem II, bij den dood van Menelik in Abyssinië, **wil een conferentie met het doel invloed te krijgen in de Roode Zee**, voorstel dat afwijzend werd beantwoord.

Sonnino, een ander pro-fransch italiaansch diplomaat, wordt minister van Buitenland ; de Zaken en het gelacht van den Driebond zij verlatan wint meer en meer veld.

Op 4-12-1906 wordt Achrenthal in Oostenrijk de opvolger van Goluchowski.

1907. Edward VII neemt alle gelegenheden te baat om de Italiaansche toenadering te bewerken. Hij doet bootbezoken in de Middellandsche Zee, waar hij den koning van Italie ontmoet. De Driebond wordt steeds zwakker, de Triple Entente steviger.

Vijfde vernieuwing van den Driebond, vernieuwing welke echter eerst in 1908 moest geschieden. Hoe kwam het, dat dit Pakt telkens opnieuw gesloten werd, hoewel het voor Duitschland en Oostenrijk geheim was, dat Italie een steeds minder en minder vertrouwbare bondgenoot werd ? Volgens de overeenkomst van 1902, moest het contrakt één jaar op voorhand opgezegd worden. Daar de opzegging dan in Juni 1907 geschieden moest, en niet geschiedde, kreeg de overeenkomst automatisch kracht voor een ander terminijn van zes jaar, gaande van 1908 tot 1912. De Driebond was dus nog enkel op verstandhouding op papier, waar Italie nog losjes inhield, uit vrees voor Oostenrijk.

Edward VII, koning van Engeland, bewerkt een ander land, dat op zijn zeeweg naar Indië ligt, namelijk Spanje. Een onderhoud had tusschen de vorsten van beide landen plaats te Gaëta.

Engeland en Italie teekenen het akkoord over Somaliland op 19 Maart 1907.

1908. In Juli grepp een revolutie in Turkije plaats. Een meer Engelschgezinde partij komt aan het bewind.

Benevens de onafhankelijkheidsverklaring van Bulgarije, als tegenzet van vorige gebeurtenis, grijpt ook de **annexatie van Bosnie en Herzegovina door Oostenrijk plaats op 6 October 1908.**

Dit was buiten weet van Iswolski vooral, die, zooals Duitsche bladen toen melden « met den zwaren sabel in de vuist, door een flauwtoestel verslagen werds. (Achrenthal).

Achrenthal beloofde als schadeloosstelling, het oprichten eener Italiaansche Universiteit te Triest, beloftn welke nooit gehouden werd. In Italie (Tyrol en vallei der Po) worden de troepen op oorlogsvoet gebracht. Maar wanneer Oostenrijk nu het intrecht te komen geeft, spoorwegen aan te leggen, dieper in den Balkan en naar de Adriatische Zee, springen de Mogendheden op en het project moet opgegeven worden. Engeland poogt nu voor goed Italie uit den Driebond te trekken.

In November 1908 drukt aartshertog Frans Ferdinand (die in 1914 te Serajevo zal vermoord worden) den wensch uit naar Rome te gaan. Het Vatikaan doet volgend officieus bericht in de « Corrospondenza Romana » verschijnen :

« Vermits de Roomsche Kwestie nog niet opgelost is, verkiezert de Paus, dat nij het als een persoonlijke en als een kerkelesdiging zal aanzien, wanneer een katholiek staatshoofd of diens vertegenwoordiger, een bezoek aan het Derde Rome brengen zal ».

De « Tribuna » antwoordt daar cynisch op : « De Roomsche Kwestie is sedert 38 jaar opgelost ».

Op 5 Dec. 1908 verklaart **Tittoni** in het Italiaansch Parlement, dat een nieuwe overeenkomst tusschen Rusland en Italie geslooten werd en dat er onderhandelingen gaande zijn, om een spoorweg van den Donau tot de Adriatische Zee te leggen, om aldus Serbie en Montenegro een uitweg op zee te geven. (Een klaarblijkende werking tegen Oostenrijk, dat voortdurend die zaken beletten heeft, zulks in 1913 en aladan en een onverholen manier).

1909. Italie en Rusland teekenen een verdrag te **Baceonigi**, om Oostenrijk in den Balkan tegen te houden. Een Italiaansch escader bezoekt President Fallières te Nice en als tegenbezoek liet een Fransch escader te Napels aan.

Op 14 Juli 1909 verlaat von Bulow de kanceliarij in Duitschland, door uitverstand met Willem II. Door het weggaan van dien grootan staatsman zullen de moeilijkheden voor Duitschland toenemen.

In Italie is het Irredentisme zoo hevig, dat generaal Bermezzo bij de uitrijking van een vaandel zegt : « Voor uwe blikken strekken zich de heuvelen uit, die met het bloed onzer helden besproeid werden en zelfder die heuvelen bevinden zich nog onverloste strekken, die het uur der vrijmaking afwachten ».

Luzzati, zeer Franschgezind, wordt met de vorming van het Cabinet belast en zal zelf de Buitenlandsche Zaken besturen.

1910. « De Neue Freie Presse » van 29 Mei 1910 schrijft :

« De vriendschap tusschen Duitschland en Italie is niet meer zoo innig, ter oorzake van hoe Fransch-Italiaansch akkoord van 1902. Delcassé en Prinetti hebben de diplomatische eendracht repens de Middellandsche Zee versterkt en het akkoord werd gesloten door dat Delcassé aan Italie Lybie voorzoepjagdd heeft ».

Het Italiaansch irredentisme (tegen Oostenrijk dus) viert hoogtij. De hernrichting van het Italiaansch genootschap « Societa Scodlastica pro Patria » van Trente, in 1866 gesticht, maar sedert 20 jaar ontbonden, greep plaats. De « Gran Nazionale » bereidt haar 20ste verjaardag en de kwestie der Italiaansche Universiteit komt opnieuw te berde.

1911. Graaf de Monts, gewezen ambassadeur van Duitschland in Rome schrijft in het « Berliner Tageblatt » van 11-11-1911 : « Laat ons een einde maken aan den Driebond, die sedert v